

Sygn. akt IV U 1383/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 kwietnia 2016 r.

Sąd Okręgowy/Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Częstochowie

Wydział IV

w składzie:

Przewodniczący SSO Rafał Łatanik

Protokolant Anna Tomasz

po rozpoznaniu w dniu 26 kwietnia 2016 r. w Częstochowie

sprawy W. K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w C.

o ustalenie kapitału początkowego i wysokość emerytury

na skutek odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w C.

z dnia 20 lipca 2015 r. Nr (...)

z dnia 21 lipca 2015 r. Nr (...)

- 1. zmienia zaskarżone decyzje i zobowiązuje organ rentowy do uwzględnienia w wymiarze kapitału początkowego oraz emerytury ubezpieczonej W. K. okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Z. od 7 czerwca 1993 roku do 28 lutego 1997 roku, jako okresu składkowego,**
- 2. w pozostałym zakresie oddala odwołanie,**
- 3. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. na rzecz ubezpieczonej kwotę 180 zł. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.**

Sygn. akt IV U 1383/15

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 20 lipca 2015 roku numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. ustalił dla ubezpieczonej W. K. kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1983 roku do 31 grudnia 1992 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 70,09%. Do ustalenia wysokości kapitału początkowego przyjęto 15 lat, 5 miesięcy i 4 dni okresów składkowych oraz 3 lata, 7 miesięcy i 23 dni okresów sprawowania opieki na dzieckiem.

Decyzją z dnia 21 lipca 2015 roku numer (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w C. przyznał ubezpieczonej W. K. zaliczkę na poczet przysługującej emerytury od dnia 1 maja 2015 roku. Do obliczenia emerytury przyjęto

kwotę składek na ubezpieczenie emerytalne w wysokości 252.937,59 złotych oraz kapitału początkowego w wysokości 290.683,54 złotych z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przyznano emeryturę. Następnie sumę tych kwot podzielono przez średnie dalsze trwanie życia, tj. przez 256,20 złotych, co dało kwotę 2.121,86 złotych. Wyplata świadczenie podlega zawieszeniu w związku z kontynuacją zatrudnienia. Jednocześnie wskazano, iż za okres od 2 lipca 1974 roku do 31 grudnia 1974 roku przyjęto wynagrodzenie minimalne. Ponadto do stażu pracy oraz podstawy wymiaru świadczenia nie uwzględniono okresu pracy w Przedsiębiorstwie (...) w latach 1993-1997 z powodu braku stosownych dokumentów.

W odwołaniu wniesionym do Sądu ubezpieczona W. K. wniosła o zmianę zaskarżonych decyzji poprzez obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego z okresu od 1 stycznia 1988 roku do 31 grudnia 1997 roku oraz emerytury przy uwzględnieniu okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Z. w latach 1993-1997. Domagała się nadto zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

W uzasadnieniu swojego stanowiska wskazała, iż zaskarżone decyzje są niesłuszne, albowiem wpisy w legitymacji ubezpieczeniowej potwierdzają zarówno fakt jej zatrudnienia, jak i wysokość pobieranego wynagrodzenia w Przedsiębiorstwie (...) Z. w latach 1993-1997. Nieuwzględnienie zatem przez organ rentowy korzystnego dla niej okresu pracy oraz osiągniętych w tym czasie wynagrodzeń jest wielce krzywdzące, albowiem w tych latach zajmowała stanowisko księgowej, jak i pełniąc obowiązki głównej księgowej otrzymując z tego tytułu niewspółmiernie wyższe wynagrodzenia. Wyjaśniła przy tym, iż próbowała uzyskać odpisy dokumentów z akt osobowych i płacowych z Przedsiębiorstwa (...) Z., jednakże bezskutecznie.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych – Oddział w C. wniósł o oddalenie odwołania wywodząc jak w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Sprawy niniejszej zostały połączone do wspólnego rozpoznania i orzekania.

Sąd ustalił i zważył, co następuje:

W. K. urodziła się (...).

Decyzją z dnia 18 czerwca 2012 roku organ rentowy ustalił ubezpieczonej kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wysokości 65.857,99 złotych. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz obliczenia wskaźnika wysokości tej podstawy przyjęto przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych, tj. od 1 stycznia 1983 roku do 31 grudnia 1992 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego wyniósł 64,28%. Do ustalenia wysokości świadczenia przyjęto 12 lat, 8 miesięcy i 8 dni okresów składkowych.

Zaskarżoną decyzją z dnia 20 lipca 2015 roku organ rentowy ponownie ustalił ubezpieczonej kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wysokości 91.232,68 złotych. Do obliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenia z 10 lat kalendarzowych z okresu od 1 stycznia 1983 roku do 31 grudnia 1992 roku w wysokości:

- 130.798 złotych w 1983 roku;
- 156.038 złotych w 1984 roku;
- 196.801 złotych w 1985 roku;
- 31.792 złotych w 1986 roku;
- 0 złotych w 1987 roku;

- 76.787 złotych w 1988 roku;
- 1.500.594 złotych w 1989 roku;
- 15.283.882 złotych w 1990 roku;
- 23.852.400 złotych w 1991 roku oraz
- 31.249.000 złotych w 1992 roku.

Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 70,09%.

Do ustalenia wysokości kapitału początkowego przyjęto następujące okresy składkowe, tj.:

- od 2 lipca 1974 roku do 26 lipca 1975 roku;
- od 6 września 1976 roku do 15 maja 1977 roku;
- od 20 września 1978 roku do 10 kwietnia 1986 roku;
- od 10 września 1988 roku do 30 września 1988 roku;
- od 15 listopada 1988 roku do 15 stycznia 1990 roku;
- od 16 stycznia 1990 roku do 31 grudnia 1992 roku;
- od 2 stycznia 1993 roku do 31 marca 1993 roku oraz
- od 1 maja 1997 roku do 31 grudnia 1998 roku

w łącznym wymiarze 15 lat, 5 miesięcy i 4 dni oraz

okresy nieskładkowe, tj.:

- od 27 lipca 1975 roku do 25 sierpnia 1976 roku;
- od 26 sierpnia 1976 roku do 5 września 1976 roku;
- od 11 kwietnia 1986 roku do 9 września 1988 roku oraz
- od 1 października 1988 roku do 14 listopada 1988 roku

w łącznym wymiarze 3 lat, 7 miesięcy i 23 dni.

W dniu 8 maja 2015 roku ubezpieczona złożyła wniosek o emeryturę.

Do ustalenia wysokości świadczenia Zakład przyjął:

- kwotę składek zaewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji w wysokości 252.937,59 złotych oraz
- kwotę zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 290.683,54 złotych.

Następnie suma tych kwot podzielona została przez średnie dalsze trwanie życia, tj. przez 256,20 złotych, co dało kwotę 2.121,86 złotych.

Od dnia 7 czerwca 1993 roku do 28 lutego 1997 roku ubezpieczona zatrudniona była w Przedsiębiorstwie (...) Z. na stanowisku księgowej.

(vide: akta rentowe ubezpieczonej oraz świadka M. B., akta osobowe ubezpieczonej z Przedsiębiorstwa (...)spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w C., zeznania świadków M. B. k. 59-59v., G. W. k. 59v.-60 oraz wyjaśnienia ubezpieczonej słuchanej w charakterze strony k. 60-60v.)

Zgodnie z art. 173 ust.1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015 roku, poz. 748 ze zm.) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (ust.3). Kapitał początkowy ewidencjonowany jest na koncie ubezpieczonego (ust.6).

Artykuł 174 ust.1 powołanej wyżej ustawy stanowi, iż kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z tym że podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 roku (ust.3).

W myśl zaś art. 24 ust. 1 ustawy ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego określonego w ust. 1a i 1b, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a, 50e i 184.

Wiek emerytalny dla kobiet urodzonych w okresie od dnia 1 lipca 1954 r. do dnia 30 września 1954 r. wynosi co najmniej 60 lat i 7 miesięcy (art. 24 ust. 1a pkt 8).

Podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185 (art. 25 ust. 1).

Jak stanowi art. 26 ust. 1 ustawy emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183.

W myśl zaś art. 116 ust. 5 ustawy do wniosku w sprawie przyznania świadczeń powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości, określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

Zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury określała rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno - rentowe (Dz. U. z 2011 roku Nr 237, poz. 1412). Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. W myśl natomiast § 22 ust. 1 powyższego rozporządzenia jeżeli ustawa nie stanowi inaczej, środkiem dowodowym stwierdzającym okresy zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania oraz spółdzielczej umowy o pracę jest świadectwo pracy, zaświadczenie płatnika składek lub innego właściwego organu, wydane na podstawie posiadanych dokumentów lub inny dokument, w tym w szczególności:

1)legitymacja ubezpieczeniowa;

2)legitymacja służbowa, legitymacja związku zawodowego, umowa o pracę, wpis w dowodzie osobistym oraz pisma kierowane przez pracodawcę do pracownika w czasie trwania zatrudnienia.

Jeżeli ustawa przewiduje możliwość udowodnienia zeznaniami świadków okresu składkowego, od którego zależy prawo lub wysokość świadczenia, dowód ten dopuszcza się pod warunkiem złożenia przez zainteresowanego oświadczenia w formie pisemnej lub ustnej do protokołu, że nie może przedłożyć odpowiedniego dokumentu potwierdzającego ten okres (ust. 2).

Zaskarżoną decyzją z dnia 20 lipca 2015 roku organ rentowy ustalił ubezpieczonej kapitał początkowy na dzień 1 stycznia 1999 roku w wysokości 91.232,68 złotych. Do jego wyliczenia Zakład przyjął wskaźnik wysokości podstawy wymiaru w wysokości 70,09% oraz 15 lat, 5 miesięcy i 4 dni okresów składkowych, 3 lata, 7 miesięcy i 23 dni okresów nieskładkowych. Konsekwencją tak ustalonego kapitału początkowego było wyliczenie decyzją z dnia 21 lipca 2015 roku emerytury ubezpieczonej w wysokości 2.121,86 złotych, tj. przy uwzględnieniu zwaloryzowanego kapitału początkowego w wysokości 290.683,54 złotych.

Ubezpieczona nie zgodziła się z powyższymi decyzjami domagając się uwzględnienia przy wyliczeniu zarówno kapitału początkowego jak i emerytury okresu zatrudnienia i wynagrodzeń z Przedsiębiorstwa (...) w Z..

Sąd za zasadne uznał jedynie żądanie W. K. doliczenia do wysokości jej kapitału początkowego oraz emerytury okresu jej pracy w Przedsiębiorstwie (...) w Z. w okresie od 7 czerwca 1993 roku do 28 lutego 1997 roku, albowiem wątpliwości Sądu nie budzi fakt, iż w spornym okresie wykonywała ona pracę. W legitymacji ubezpieczonej znajdują się bowiem adnotacje, potwierdzone stosownymi pieczętkami i podpisami, potwierdzające jej pracę w tym przedsiębiorstwie. Okres ten potwierdzony został także w kwestionariuszu osobowym złożonym u kolejnego pracodawcy, tj. w Przedsiębiorstwie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w C., gdzie w historii zatrudnienia wymieniono m.in. pracę w Przedsiębiorstwie (...) Z. w okresie od 7 czerwca 1993 roku do 28 lutego 1997 roku. Fakt zatrudnienia w tym przedsiębiorstwie potwierdzony został także stosownym świadectwem pracy z tego przedsiębiorstwa, załączonym do akt osobowych z Przedsiębiorstwie (...) spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w C., potwierdzającym pracę ubezpieczonej w pełnym wymiarze czasu na stanowiskach księgowej w okresie od 7 sierpnia 1993 roku do 15 września 1993 roku oraz p.o. głównej księgowej w okresie od 16 września 1993 roku do 28 lutego 1997 roku wraz z adnotacją, iż umowa uległa rozwiązaniu w związku z likwidacją pracodawcy. Ponadto fakt wykonywania pracy w powyższym przedsiębiorstwie potwierdzili powołani w sprawie świadkowie, którzy wspólnie pracowali z odwołującą. I tak M. B. stanowczo przyznała, iż parę lat pracowała z ubezpieczoną, która w spornym okresie pełniła obowiązki głównej księgowej. Również G. W. ówczesny tymczasowy kierownik przedsiębiorstwa, a następnie likwidator przyznał, iż odwołująca w latach 1993-1997 pracowała jako główna księgowa.

Mając na uwadze powyższe Sąd w tym zakresie na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżone decyzje i zobowiązał organ rentowy do przeliczenia ubezpieczonej wartości kapitału początkowego oraz emerytury z uwzględnieniem okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) w Z. w okresie od 7 czerwca 1993 roku do 28 lutego 1997 roku jako okresów składkowych.

Brak jest natomiast podstaw do uwzględnienia do wysokości kapitału początkowego zarobków z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie (...) Z., albowiem dane zawarte w legitymacji budzą uzasadnione wątpliwości. W szczególności za rok 1993 roku wpisane są dwie różne wysokości wynagrodzenia, tj. 17.304.364 złotych oraz 31.933.000 złotych, co tym samym uniemożliwia ustalenie faktycznej wysokości wynagrodzeń za ten rok. Z kolei wynagrodzenia za lata 1994-1997 nie są opatrzone stosownymi pieczętkami i podpisem osoby upoważnionej do ich wystawienia. Nie bez znaczenia jest przy tym fakt, iż wynagrodzenie za rok 1995 zostało skorygowane, jednakże brak jest jakiegokolwiek adnotacji świadczącej o przyczynie oraz danych osoby dokonującej tej zmiany, co dodatkowo wyklucza możliwość przyjęcia wynagrodzenia za ten rok do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego. Jak bowiem wskazał Sąd Apelacyjny w Warszawie w wyroku z dnia 20 czerwca 2007 roku w sprawie sygn. akt III AUa 482/07 (Apel.-W-wa 2008/1/154, OSA 2009/1/1) przepisy z zakresu ubezpieczeń społecznych są normami bezwzględnie obowiązującymi i nie zawierają unormowań pozwalających na ustalenie wynagrodzenia w sposób

przybliżony lub prawdopodobny. Z uwagi, iż przedłożona legitymacja ubezpieczeniowa z wpisami dotyczącymi wysokości wynagrodzeń za lata 1993-1997 budzi zastrzeżenia, nie może ona stanowić podstawy do przeliczenia świadczenia przy uwzględnieniu powyższych wynagrodzeń.

Z tego względu Sąd w tym zakresie na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 98 § 1 i 4 k.p.c. w związku z § 2 ust. 1 i 2 i § 11 ust. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (t.j. z 2013 roku, poz. 490 ze zm.).